

MOVE - verktygslåda för mer hållbara transporter

Interreg

Co-funded by
the European Union

Öresund-Kattegat-Skagerrak

MOVE - verkttygslåda för mer hållbara transporter

I verkttygslådan delar vi erfarenheter, metoder och verkttyg från MOVE-projektets arbete med mer hållbara transporter i Danmark, Norge och Sverige.

MOVE-projektet, som medfinansierats av Interreg ÖKS, har testat åtgärder för att få fler att använda mer hållbara transportsätt. Vi har fokuserat på barns och ungas resor, vuxnas arbetspendling och användningen av knutpunkter där kollektivtrafik kopplas samman med andra transportslag.

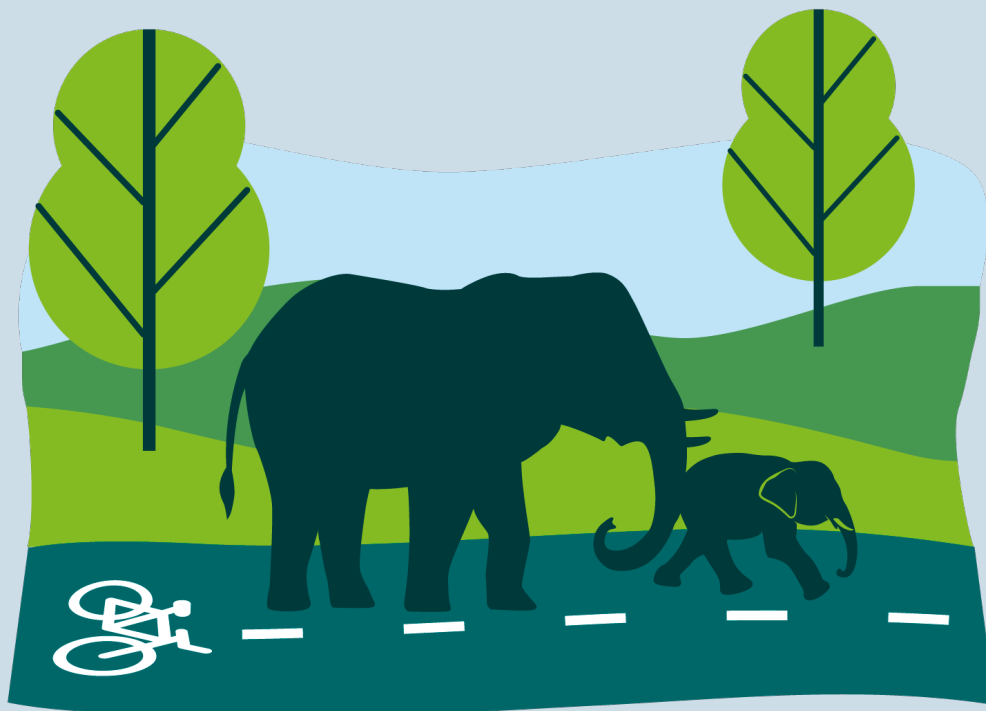
I utvecklingen av testerna har vi samarbetat med målgrupperna och fått en bättre förståelse för vilka hinder de upplever när det gäller att resa mer hållbart i vardagen.

Vi har använt kunskap om beteendeteorier och nudging – bland annat i form av små insatser som kan användas för att påverka beteenden i önskad riktning.

De många testerna och casen har lett till erfarenheter och kunskap som vi delar i MOVE verkttygslåda. Här finns både metoder och konkreta verkttyg samt exempel från de case vi har arbetat med.

Läs mer på MOVE:s webbplats.

Innehållsförteckning

- 04 Verktug för barns transporter
- 05 Nudgingidéer för barns transporter
- 06 Verktug för ungas transporter
- 07 Goda råd när unga är målgruppen
- 08 Verktug för pendling
- 09 Goda råd för arbetet med pendling
- 10 Verktug för knutpunkter
- 11 Viktiga grepp i arbetet med knutpunkter

Verktyg för barns transporter

I både Danmark, Sverige och Norge går och cyklar färre barn till skolan. I stället blir de skjutsade av sina föräldrar. Det leder till ökad trängsel och otrygghet kring skolorna, samtidigt som barnen inte får tillräcklig erfarenhet av mer hållbara transportsätt.

I MOVE har vi genom våra case identifierat en rad metoder och åtgärder som kan stärka hållbara transporter bland barn.

Skapa uppmärksamhet och anledning genom kampanjer och tävlingar

Kampanjer och tävlingar skapar uppmärksamhet och ökad reflektion. De ger en anledning att prova något annat än det som vanligtvis gör. Men det behövs återkommande information och att de fysiska förutsättningarna finns på plats.

Exempel på kampanjer som vi haft framgång med inom MOVE-projektet är Trafikdag, På Egna Ben och Helt Selv – Tillsammans. Läs mer om dem på MOVE:s webbplats.

Läs mer om verktygen här
på MOVE:s webbplats.

Kom ihåg kommunikationen till föräldrarna

Föräldrar sätter ramarna för sina barns transporter. Det är viktigt att visa respekt för eventuell oro hos föräldrarna. Därför behöver man komma ihåg att kommunicera till och tillsammans med föräldrarna när man arbetar med barns transporter. Här kan små filmer fungera bra, särskilt om det är barnen själva som berättar.

MOVE-projektet har bland annat visat att barn påverkar sina föräldrar – exempelvis när de ber om lov att gå eller cykla till skolan eftersom kompisarna gör det.

Genomför trygghetsvandringar med elever och föräldrar

En åtgärd som vi inom MOVE haft goda erfarenheter av är så kallade trygghetsvandringar tillsammans med elever och deras föräldrar. Vandringarna har syftat till att skapa bättre förståelse för de hinder som både barn och vuxna upplever på väg till och från skolan.

Nudgingidéer för barns transporter

I MOVE-projektet har vi arbetat med nudging kopplat till barns transporter och har goda erfarenheter av:

01

Affischer eller poänghäften där man kan skriva och följa sin poängjakt i tävlingar.

02

Veckoplaneringar som eleverna får med hem. Dessa är en bra plattform för kommunikation av nudgingbudskap.

03

Veckovisa motivationsbrev.

04

Att de första poängen redan är utdelade i tävlingar, så att man inte börjar från noll.

05

Huvudpriser och veckopriser att tävla om.

06

Sommarbingobrickor där man uppmuntras till mer hållbara transporter under lovet, till exempel att gå skolvägen eller cykla och köpa glass i stället för att ta bilen.

07

Låt barnen dekorera skolan med budskap om mer hållbara transporter.

08

Insändare i tidningar. Detta kan bidra till att starta en bredare debatt.

Verktyg för ungas transporter

Fler och fler unga åker bil till och från skolan – både i Danmark, Norge och Sverige. Det leder till ökad trängsel och otrygghet vid skolorna, och unga utvecklar ohållbara transportvanor.

Genom case har vi i MOVE-projektet identifierat en rad metoder och åtgärder som kan användas som verktyg för att arbeta med ungas transportvanor.

Kampanjer, gamification och tävlingar

I MOVE har vi testat kampanjer riktade till unga, och erfarenheten är att kampanjer och tävlingar fungerar bra när de unga upplever en belöning. Men kampanjer skapar inte förändring av sig själva. Därför är det viktigt att ta hänsyn till lokala förhållanden såsom cykelparkeringar och cykelvägar.

De unga pekar dessutom själva på gamification som en relevant nudgingåtgärd. Ett exempel är kampanjen ”Den Gröna Gymnasiekampen” i Midtjylland, där klasser via en app samlade poäng för sina gröna transporter och tävlade om priser.

Ungdomsambassadörer

När man samarbetar med unga är det viktigt att relationen är så jämlik som möjligt. Vår erfarenhet är att det fungerar bra att samarbeta med ungdomsambassadörer som kan föra vidare projektets centrala budskap.

Undvik att införa bilförbud

Körkort är en stor del av ungas identitet. Därför är det inte optimalt att införa förbud mot biltransporter. Samtidigt kan bilen för många unga vara det enda realistiska trans-

portalternativet. Var därför medveten om att rikta er till dem som har möjlighet att förändra sina transportvanor i en mer hållbar riktning.

Synliggör transportmöjligheterna och öka medvetenheten

I MOVE har vi arbetat med att synliggöra olika transportmöjligheter – bland annat bussmöjligheter, utlåning av elcyklar och undervisningsmoment – för att öka ungas medvetenhet om sina transportval.

Kom ihåg föräldrarna

Föräldrar spelar en stor roll för ungas transporter – exempelvis genom att ge skjuts eller ställa en bil till förfogande. Därför kan föräldrar med fördel involveras när man arbetar med ungas transporter.

Läs mer om verktygen här på MOVE:s webbplats.

Goda råd när unga är målgruppen

När unga är målgruppen är det särskilt viktigt att kommunicera på ett sätt som passar dem. Här är några goda råd från MOVE-projektet:

- Använd gärna ord och uttryck som unga själva använder när de berättar om sina transporter.
- Använd gärna visuella hjälpmedel i dialogen – det gör det lättare att förstå vad man pratar om.
- Lägg om möjligt workshops under skoltid, så att fler unga har möjlighet att delta.
- Det kan också ha en positiv effekt att träffa unga utanför skolan, eftersom det kan skapa större jämlikhet och en mer neutral kontext.
- Berätta för de unga hur deras insikter konkret har tagits tillvara.
- Ha alltid snacks och godis med. Det hjälper energin.
- Visa respekt för föräldrarnas tid och oro.
- Visa respekt för lärarnas tid och skolans årsplanering.
- Sätt dig in i skolans transportutmaningar. Det är viktigt att förhålla sig till den specifika skolan och det geografiska sammanhanget.

Verktyg för pendling

Arbetsresor utgör en stor del av allt resande. Trenden är att den stora majoriteten kör ensam i bil, vilket påverkar både klimatet och folkhälsan negativt.

I MOVE-projektet har vi genom case identifierat metoder och åtgärder som kan hjälpa företag och aktörer att arbeta med medarbetares pendling.

Motivation och förankring

Motivation och förankring är avgörande för att lyckas med arbetet kring medarbetares pendling. Säkerställ starkt stöd från ledningen, eftersom det är nödvändigt för att prioritera resurser och skapa framdrift. Utse också en dedikerad nyckelperson som kan säkerställa kontinuitet och samordning.

Använd kampanjer och tävlingar

Kampanjer och tävlingar – exempelvis med poäng och appar – kan öka engagemanget och på sikt stödja förändrade transportvanor.

Genom att uppmärksamma resultat och erkänna insatser under resans gång stärks motivation, gemenskap och en ny kultur.

Kommunicera tydligt och ofta – och lyft fram förebilder

Använd korta och tydliga budskap som är lätta att komma ihåg och upprepa. Exempelvis ”Gör aktiva och gröna val”, som är slogan för Agder fylkeskommuns Gröna arbetsresor.

Lyft gärna fram medarbetare som förebilder – deras egna erfarenheter gör budskapet trovärdigt och inspirerar andra att delta och förändra sina vanor.

Främja cykling

I MOVE har vi haft stor framgång med utlåning av elcyklar så att medarbetare kan testa om det passar dem, samt möjligheten att leasa elcyklar via arbetsplatsen. Vi har också haft goda erfarenheter av praktiska åtgärder som att förbättra cykelfaciliteterna på arbetsplatsen.

Främja samåkning

I MOVE har vi haft god framgång med att erbjuda digitala lösningar som samåkningsappar för att göra det enklare för kollegor att hitta varandra och avtala om att köra tillsammans. Vi har också goda erfarenheter av reserverade parkeringsplatser för samåkning.

Främja användning av kollektivtrafik

Erfarenheter från MOVE visar att pris och enkelhet är starka drivkrafter för att förändra beteenden. Möjlighet att arbeta under resan, pendlarbiljetter via bruttolöneavdrag, information på skärmar och kampanjer som avlivar myter och lyfter fram möjligheterna med tiden i kollektivtrafiken gör kollektivtrafiken mer attraktiv att använda.

Goda r  d for arbe  tet med pendling

Alla f  retag og anst  llda   r ulike. Derfor   r pendlere en bred m  lgruppe. H  r f  lger v  ra gode r  d i arbe  tet med pendlere som m  lgruppe:

01

F  retag og medarbe  tare   r ulike – testa derfor   tg  rder som matcher medarbe  tarnas behov.

02

Unders  k medarbe  tarnas behov og identifis  re de hinder de opplever.

03

Involverer medarbe  tarna i planeringen for   t f   en b  ttre f  rst  else for transport-behovene.

04

Utveckla l  sninger tillsammans i st  llet for   t presentera f  rdiga l  sninger.

05

Anvend workshops, unders  kninger og pilottester for   t identifis  re hinder og skapa bra l  sninger.

06

Respekterer medarbe  tarnas tid og v  lj tidpunkter som passer deres vardag.

07

Utse eventuelt medarbe  tare som kan representere majoritetens perspektiv.

L  s mer om verkt  ygen h  r p   MOVE:s webbsp  ts.

Verktyg för knutpunkter

En knutpunkt – eller mobilitetshubb – samlar flera transportslag och gör det enklare att välja mer hållbara resor. Inom MOVE har flera tester genomförts för att undersöka vad som motiverar invånare i närheten av knutpunkter att låta bilen stå.

I landsbygdsområden där bilen dominerar kan knutpunkter stärka tillgången till kollektivtrafik och öka mobiliteten för fler. Här presenterar vi metoder och initiativ som kan stödja utvecklingen av attraktiva knutpunkter i glesbygdsområden.

Undersök vad som motiverar invånare att använda – eller välja bort – knutpunkten
Insikter om målgruppens behov och hinder är avgörande för att kunna utveckla relevanta åtgärder och förändra beteenden. Inom MOVE har vi bland annat använt enkäter, lokala kanaler och medborgardialog för att samla in kunskap.

Information och synlighet

Information och synlighet är avgörande för att invånare ska känna sig trygga och välja att använda knutpunkten. Tydlig information om rutter, tider, faciliteter och trygghet gör det lättare att välja kollektivtrafik.

Trygghet vid byten mellan transportslag
Bra belysning, väderskydd och säkra parkeringsmöjligheter ökar upplevelsen av trygghet och är avgörande för att få fler att använda knutpunkter. Exempelvis har Midttrafik inom MOVE testat en Bike-Pod, som är en ny form av cykelparkering som ökar känslan av trygghet.

On-demand-tjänster

On-demand-transporter och flexibla bokningstjänster gör det lättare att välja mer hållbara transportsätt, och erfarenheterna från Varbergs kommun visar att en on-demand-buss kan öka användningen av kollektivtrafik avsevärt.

Flera aktörer skapar komplexitet

Flera aktörer skapar komplexitet, därför är det viktigt att kartlägga ansvar och säkerställa ett sammanhängande system över administrativa gränser.

Samarbete och gemensamma möten mellan alla parter gör det dessutom lättare att hitta helhetsorienterade lösningar.

Arbetet med knutpunkter tar lång tid

Åtgärder vid knutpunkter tar ofta längre tid än förväntat. Även i ett treårigt projekt upplevde vi att delar av eller hela tester fick avbrytas eftersom tiden blev för knapp. Överväg därför om det finns mindre åtgärder som kan genomföras under tiden som man arbetar med större förändringar.

Viktiga grepp i arbetet med knutpunkter

Vid knutpunkter är målgruppen mycket bred, och därför kan det vara svårare att rikta åtgärder. I MOVE har vi haft goda erfarenheter av att personifiera målgruppen – de som sparar tid, de som får billigare resor genom att låta bilen stå och de som uppskattar fritid under resan.

Här följer våra goda råd när man arbetar med knutpunkter:

- Starta snabbt. Saker tar längre tid och man stöter på hinder längs vägen som fördröjer processerna.
- Bjud på middag och invitera hela familjen till workshop. Idéer kan också komma från barn och unga – på så sätt får ni fler att delta.
- En låda med föremål som bilder, LEGO, piprensare, färgkritor, tuschpennor, post-it-lappar, godis och en karta över området kan bidra till mer kreativa idéprocesser.
- Utöver invånare i målgruppen bör även andra relevanta aktörer involveras – vid knutpunkter i glesbygdsområden kan det vara kommunen, regionen, trafikbolag och lokala aktörer. Alla parter bör involveras om knutpunktsåtgärder ska lyckas.

Läs mer om verktygen här på MOVE:s webbplats.

MOVE Verktøglåda har utvecklats av partnerna och medfinansierats av Interreg ÖKS.

Interreg

Co-funded by
the European Union

Öresund-Kattegat-Skagerrak

